



*Volgde 1-3
foute!!*

Ik sta er helemaal achter

Ja, ja, ik sta er helemaal achter! Ik hoor helemaal bij jullie.

Zo, zo.

Jazeker, ik sta er echt helemaal achter. Ik voel voor wat jullie doen. Laatst nog. Toen is in onze straat een buurman overleden. Zijn vrouw en zijn kinderen wisten allemaal, al vele jaren, dat hij na zijn dood gecremeerd wilde worden. Die wens had hij meer dan eens te kennen gegeven. Maar toen hij gestorven was, konden ze nergens de verklaring met zijn handtekening vinden. Die vrouw en die kinderen konden toen hun man en vader niet eens de laatste eer bewijzen op een manier, die hij zelf zo graag had gewenst. Dat kan in Nederland niet, als iemand, die het vurig wenst, die wens niet precies en getekend op papier heeft gezet en dat papiertje op een vindbare plaats heeft bewaard. Wat een ongehoord Nederlands schandaal. Ik schaamde me dood, toen zijn vrouw mij erover vertelde. Dat zoiets in deze tijd nog mogelijk is in een vrij land. Maar jullie, humanisten van het Humanistisch Verbond, hebben tegen die wet, die dat papiertje eist, geprotesteerd. En jullie hebben ook nog gewezen op een ander schandaal, dat erbij hoort. Dat ouders in bepaalde gevallen niet eens zonder meer, als hun kind is gestorven, kunnen bepalen of het begraven dan wel gecremeerd wordt. Want als het kind toevallig werd opgevoed in een inrichting en die inrichting voelt niets voor cremieren, dan moet het kind worden begraven. Jawel, die ouders kunnen naar de rechtbank lopen en een uitspraak vragen. Zoiets wreeds en onmenselijks staat die schandelijke wet die ouders toe. Stel je voor: een twist voor de rechter terwijl het dode kind nog voor de ouders zichtbaar in z'n kistje ligt. Welke rechtgeaarde ouder begint daar aan. Die wet rekent blijkbaar op ongevoelige ouders. Mooie wetgeving is dat. Jullie humanisten berusten er echter niet in. Dat vind ik goed.

Die wet is een groot schandaal, zei ik.

* * *

D'r zijn nog zowat van zulke wetten, zei hij. Neem nu eens de zondagswet. Je mag op de zondagmorgen niet eens met een vrolijke muziek door de straten trekken of langs de wegen. Of nee, 't is nog gekker. Sommige Nederlanders mogen dat wel, andere niet. Herinner je je niet meer? D'r was door de Kamers eerst een wet aangenomen die alle optochten en muziekcorpsen verbood. Maar wat gebeurde er. Prompt gingen er hier en daar brave burgers op de bon, omdat ze met hun fanfarecorps zo op zondagmorgen een jonge priester inhaalden, die z'n eerste mis ging opdragen. Dat is in een rooms dorp altijd een hele feestelijke gebeurtenis. Dat mocht dus ook niet. En de roomse kamerleden hadden zelf voor die wet gestemd. Wat gebeurde er? Gauw die kersverse wet veranderd! En wel zo, dat die roomse blazers als vanouds hier vrolijke muziek kunnen laten klinken. Maar de anderen? Als een geliefd dirigent van een fanfarecorps eens op zondag jarig is of z'n zilveren bruiloft viert, en z'n orkestleden willen 's morgens voor z'n huis een aubade brengen? Niets hoor. Ze komen op de bon, onmiddellijk. En als in een kinderkamp of vakantiehuis eens iemand gevierd wordt op zondag en ze trekken in optocht, met muziek voorop, de velden in? Pas maar op de veldwachter. Dat is toch te gek, dat zoiets in Nederland mogelijk is. Dat is toch een groot schandaal. En jullie humanisten hebben daartegen krachtig geprotesteerd. Dat was mij uit het hart gegrepen, zei hij.

Zo, zei ik, uit het hart gegrepen.

Ja. En zo was het ook die keer toen die wet kwam voor de openbare scholen van de kleine kinderen, de kleuters. Prachtig zo'n wet, die eindelijk eens regelde wat allang geregeld had moeten zijn. Goeie openbare kleuterscholen, onder goeie leiding van leidsters, die niet met een hongerloontje naar huis worden gestuurd. Maar je weet, wat er in die wet staat. Dat de kleuterleidster aan haar groepje kinderen godsdienstonderwijs mag geven. Dat is helemaal fout. Daar kan ik als ouder me niet tegen verzetten als ik vind, dat die leidster mijn kinderen dingen vertelt, die

ik voor mijn kinderen niet goed vind. M'n kinderen mogen best van de godsdienst horen, maar er zijn er nog zoveel die bij de kleuters aankomen met de hel en met de kruisiging, dat die vrijheid van alle leidsters om de kleuters van de godsdienst te vertellen onjuist is op een openbare school. Want wat moet ik doen als 't mij niet aanstaat. O, zegt de wet, U bent vrij Uw kind van school te nemen dat ene uurtje godsdienstles. Daar heb je alweer zo'n wet, die op hardvochtige, gevoelloze ouders rekt. Want stel je voor dat ik dat zou doen. Mijn kind hoort in z'n klasje en bij z'n juffie thuis. Het zou niet begrijpen, waarom het plotseling weg moest. Het zou niet willen. Juffie vertelt zo mooi. Nu U merkt het wel, wat een toestand. En dat op de openbare school. Daar zou je je kinderen toch veilig heen moeten kunnen sturen. Hoewel, tegenwoordig, nu er zoveel gepraat wordt over kerstening van de openbare school. Ik weet het niet hoor. Je kunt tegenwoordig met die voorstanders van de openbare school voor gekke dingen komen te staan op dit punt. Maar jullie humanisten hebben 't er niet bij gelaten. Jullie hebben de kamerleden opmerkzaam gemaakt op die misstanden. Er is in de Kamer over jullie protest gepraat. Als jullie er niet geweest waren, zou niemand in Nederland gekikt hebben over die miskenning van het openbare onderwijs. Dat deed m'n hart goed. Toen voelde ik nog weer eens duidelijk, dat ik helemaal achter het Humanistisch Verband sta.

Zo, zo, zei ik, voelde U dat.

* *

Ik erger me soms dood, zei hij. Past U dan maar op, zei ik. Heus, ik erger me soms dood, zei hij, telkens als ik merk, dat in Nederland zulke dingen kunnen gebeuren. Is dat nou het land van de geestelijke vrijheid? Daar is zo pas nog de film Tijn Uilenspiegel verboden. Nota bene een film van het beroemde boek van Charles de Coster. De film schijnt niet zo heel goed te zijn. Maar daarom werd ie niet verboden. Dat boek speelt in de tijd van de hervorming. De levendige handel in aflaatbrieven e.d. komt erin voor. Dat zou beledigend zijn voor de roomsen van nu. Hoe is het mogelijk! Ik kan me dat van een moderne katholiek niet eens voorstellen. Mogen we dan de fouten van het verleden niet eens verfilmen! Zulke verboden tasten de vrijheid aan. Laatst ook al, verbod van een televisie-uitzending. We zetten de klok terug. En ondertussen: Wat wordt jullie humanisten toch veel in de weg gelegd. Jullie hebben stuk voor stuk jullie rechten moeten bevechten. Rechten die andere groepen allang hadden. De geestelijke verzorging in ziekenhuizen, in werk-kampen, onder soldaten, in de gevangenissen. Jullie hebben je mannetje gestaan. Dat vooral deed m'n hart goed. Maar nog is het niet overal voor elkaar. Nog blijven te veel mensen geestelijk in de kou zitten, omdat jullie ze niet mogen helpen. Het lijkt er soms op of men denkt: Laat die buitenkerkelijken, die geen contact met de kerk meer wensen, innerlijk, geestelijk maar te gronde gaan, eerder dan de humanisten recht en praktijk toe te staan van geestelijke verzorging. Dat is misschien wel het grootste schandaal in Nederland op geestelijk gebied. Het land van de geestelijke vrijheid. Als ik zulke dingen merk, kan ik woedend worden. Ja, ik hoor helemaal bij jullie. Dat is zeker.

Zo, is dat zeker, zei ik.

Ja, zei hij. Vind je dat soms niet?

Ik denk van wel, zei ik. Maar als ik je hoor, lijkt het er wel op of het Humanistisch Verbond alleen maar vecht tegen wantoestanden op geestelijk gebied. Het is net of de humanisten geen ogenblik tot bezinning of rust komen. Je hebt gelijk, Nederland is op het ogenblik geestelijk niet erg welvarend. Onze geestelijke armoede kijkt door de gaten van onze geestelijke plunje door. Geen fraai gezicht. Naar het schijnt zijn sommigen er zo aan gewend, dat ze zich in die armzalige plunje lekker thuis voelen. Maar vraag niet hoe het dan op de duur met ons allen gesteld zal zijn. We roepen om een weerbaar, krachtig Europa. Weerbaarheid tegen dictatuur, tegen tirannie, tegen geestelijk geweld, tegen geestelijke onvrijheid. Mooie weerbaarheid, als we zelf zo armzalig smalletjes leven, zo bekrompen, zo bang voor andere gedachten en opvattingen. Veel geschreeuw en weinig wol. En dat is het wat ons, humanisten, ergert. Allereerst ons zelf. Want denk niet dat buitenkerkelijkheid zoveel zegt. Het zegt op zichzelf maar heel weinig. Buiten de kerk, dat is duidelijk. Maar verder? Het kan best geestelijke armoede betekenen. Je hebt mensen die er prat op gaan niet meer bij een kerk te horen. Ze slaan zich op de borst. Ze voelen zich heel onafhankelijk. Maar hoe ziet hun geestelijk leven er uit? Kaal en pierig, of levend en bloeiend? Kan 't hun allemaal niets schelen en doen ze maar mee met de grote hoop? Denken ze wel eens een ogenblikje over hun eigen leven na, of 't goed is of verkeerd zoals ze leven, of 't ook anders zou moeten en kunnen? Denken ze zo wel eens na over de maatschappij? Of die ook anders zou moeten en kunnen wezen, of ze er zelf een klein beetje aan mee kunnen helpen? Voelen ze zich verantwoordelijk voor hun doen en laten? Dat zijn heel gewone, nuchtere, praktische vragen. Veel mensen denken er nooit over na. Ze hebben er geen tijd voor, zeggen

ze. Onzin. Ze zijn er te onverschillig voor. En ondertussen ziet de wereld er maar somber uit en is het niet veel moois wat we ervan terecht brengen.

Dat ergert ons. Dat willen we anders. Vandaar het Humanistisch Verbond. Dat is niet zo maar een liefhebberijtje van mensen, die bij voorkeur een robbertje vechten voor geestelijke vrijheid en sociale rechtvaardigheid en voor verdraagzaamheid. Dat Verbond is opgericht, al meer dan tien jaren geleden, om het geestelijk leven van de buitenkerkelijken krachtig en gezond te maken of te houden. Het heeft een krachtbron: de innerlijke zekerheid dat er met de mensen, hoe gebrekkig ook, wat goeds valt te beginnen. Hoe komen ze aan die zekerheid? Omdat duidelijk is dat de mensen door alle eeuwen heen geprobeerd hebben en nog proberen boven de beperktheid van zichzelf uit te komen. Ze hebben beschavingen gebouwd, de mooiste dingen gemaakt, ze hebben elkaar leren helpen, ze hebben de liefde leren kennen en de rechtvaardigheid, ze hebben iets van vrijheid gemerkt. Dat is alles uit de mensen voortgekomen. Dat ligt in hun eigen handen: de beschaving, het recht, de vrijheid. Ze kunnen het met hun eigen handen kapot maken. Ze kunnen het met hun eigen handen behoeden en verzorgen, kweken en doen groeien. Ze zijn ervoor verantwoordelijk als voor hun eigen kinderen.

We gaan er van uit dat de mensen recht en vrijheid en solidariteit met elkaar en beschaving kunnen maken en bewaren. Dat ze het leven op aarde menswaardig kunnen maken. Het Humanistisch Verbond is het dáárom begonnen, vanuit het geloof, vanuit de innerlijke zekerheid dat we die kansen hebben als we ze maar grijpen. Door onszelf aan te grijpen en elkaar. Vandaar het Verbond.

Dat zei ik tegen hem. Een hele preek nietwaar. Maar hij snapte het best! Ik vroeg hem toen: Sta je er helemaal achter? Hoor je helemaal bij de humanisten? Heb je je op de *Oude Gracht 152, Utrecht* aangemeld als lid, omdat je voelt, dat je iets mee wilt doen, al was het maar door je sympathie te betuigen als lid? Weet U wat hij antwoordde? U kunt het misschien zeggen, ik niet. Want wie is hij?, die tegen mij sprak, die beweerde: Ik sta er helemaal achter? Dat bent U, lezer.

Dr. J. C. BRANDT CORSTIUS

Echt en onecht in geloof en ongeloof

Een nieuwe brochure van de hand van

Prof. Dr. T. T. TEN HAVE (oud-hoofdbestuurslid)

Prijs 75 cent

Bestellingen te richten aan het Centraal Bureau Humanistisch Verbond
Oudegracht 152. Utrecht - Telef. 10163 - Postgirorekening 304960

HET WOORD VAN DE ^WWEEK

VERSCHIJNT
WEKELIJKS

20 JANUARI 1957

B. J. MAX
ORANJELAAN 38
AMERSFOORT

Frankering bij
Abonnement
UTRECHT

De Heer
Mevrouw
Mejuffrouw

Onbestelbare exemplaren
terug aan:
Oudegracht 152, Utrecht

Het Woord van de Week

Humanistische radiolezingen uitgesproken voor de Vara-microfoon.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling f 1,— p. kwart., losse numm. f 0,20, buitenland f 4,60 p.j.
Administratie en redactie: Humanistisch Verbond, Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 304960.